

DIDAKTICKÝ TEST

Počet úloh: 28

Maximální bodové hodnocení: 50 bodů

Povolené pomůcky: psací potřeby

Tento dokument obsahuje zdůvodnění správných řešení jednotlivých úloh didaktického testu.

1 Které z následujících souvětí je zapsáno pravopisně správně?

- A) **Obědnané** a zaplacené zboží mu nepřišlo, neboť se stal obětí podvodníků.
 B) **Obědnané** a zaplacené zboží mu nepřišlo, neboť se stal **objeti** podvodníků.
 C) **Objednané** a zaplacené zboží mu nepřišlo, neboť se stal obětí podvodníků.
 D) **Objednané** a zaplacené zboží mu nepřišlo, neboť se stal **objetí** podvodníků.

Zdůvodnění

- Přídavné jméno *objednaný* je příbuzné se slovem *objednat*, které obsahuje předponu *ob-* a kořen *-jedn-* a je odvozené od slovesa *jednat*.
- Slovo *obětí* je tvarem 7. pádu čísla jednotného podstatného jména *oběť*, které neobsahuje předponu *ob-*.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 2–4

(1) Šlo na procházku Nemehlo
a potkalo tam Mehlo.
To Mehlo všechno umělo
a ťukalo si na čelo,
Nemehlo se tak stydělo,
že radši poodběhlo.

(2) Šel na procházku Nekňuba
a náhle potkal Kňubu.
Kňuba má IQ dvě stě pět
a procestoval celý svět,
Nekňuba začal závidět,
že není v jeho klubu.

(3) Šla na procházku Nestvůra
a potkala tam Stvůru.
Tam u lesního potoka
si rázem padly do oka.
Nestvůra jihne, Stvůra žasne
a obě vidí, jak jsou krásné.

Tak všichni hlavu vzhůru!

Vysvětlivka: Průměrné IQ dosahuje hodnoty 100, IQ nad 130 značí velmi vysokou inteligenci.

(D. Fischerová, Dvojice, upraveno)

2 Ve výchozím textu vystupuje celkem šest postav, které jsou označeny vlastním jménem. Které z následujících tvrzení vystihuje jednu z těchto postav?

- A) Postava, která je mimořádně šikovná, se cítí zahanbeně.
 B) Postava, která je poměrně závistivá, se chová povýšeně.
 C) Postava, která je poměrně ostýchavá, je zároveň líbezná.
 D) **Postava, která je mimořádně chytrá, je zároveň zcestovalá.**

Zdůvodnění

Pravdivost tvrzení uvedeného v možnosti D) dokládá pasáž, která je ve výchozím textu vyznačena barevně.

3 Které z následujících tvrzení je pravdivé?

(Antonyma: slova opačného významu; synonyma: slova stejného nebo podobného významu.)

- A) Přidáním předpony *ne-* k určitému slovu někdy vznikne synonymum, avšak slova *stvůra* a *nestvůra* synonymy nejsou.
- B) Přidáním předpony *ne-* k určitému slovu většinou vznikne antonymum, avšak slova *stvůra* a *nestvůra* antonymy nejsou.
- C) Přidáním předpony *ne-* k určitému slovu vždy vznikne synonymum, příkladem takových synonym jsou slova *stvůra* a *nestvůra*.
- D) Přidáním předpony *ne-* k určitému slovu často vznikne antonymum, příkladem takových antonym jsou slova *stvůra* a *nestvůra*.

Zdůvodnění

Přidáním předpony *ne-* k určitému slovu většinou vznikne antonymum, např. *umět* × *neumět*; *pořádek* × *nepořádek*. Slovo *stvůra* má význam *něco nestvůrného*, *netvor*, *nestvůra*, slovo *nestvůra* má význam *něco nestvůrného*, *netvor*, *stvůra* → slova *stvůra* a *nestvůra* jsou tedy synonymy, nikoli antonymy.

1 bod

4 Které z následujících tvrzení o první části výchozího textu NENÍ pravdivé?

- A) První verš je osmislabičný.
- B) Druhý verš je sedmislabičný.
- C) Třetí verš je osmislabičný.
- D) Čtvrtý verš je sedmislabičný.

Zdůvodnění

V první části výchozího textu je čtvrtý verš osmislabičný (*a tůkalo si na čelo*).

max. 2 body

5 Na každé vynechané místo (***) v českých ustálených slovních spojeních doplňte příslušné slovo.**

- 5.1 „Dědo, proč nechceš posekat tu zarostlou zahradu sekačkou?“ „Celý život sekám kosou, nic jiného už používat nebudu. Starého ***** novým ***** nenaučíš.“
- 5.2 Babička nám chtěla na dovolenou přibalit konzervy, to jsme ale odmítli. V ceně zájezdu je přece jídlo a pití po celý den. To by bylo jako nosit ***** do lesa.

Řešení

- 5.1 – starého *psa* novým *kouskům* nenaučíš
- 5.2 – nosit *dříví* do lesa

max. 3 body

6 Přiřadte k jednotlivým větám (6.1–6.3) odpovídající tvrzení (A–E).

(Každou možnost z nabídky A–E můžete přiřadit pouze jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

- 6.1 Společně zahrnuli myši do skrýše. _____
- 6.2 Včera si koupili plastový koš na odpadky. _____
- 6.3 Byl nadšený z nového představení loutkového divadla. _____
- A) V této větě se tvary obou podstatných jmen shodují v pádě, čísle i rodě.
- B) V této větě se tvary obou podstatných jmen shodují v čísle a rodě, ale neshodují se v pádě.
- C) V této větě se tvary obou podstatných jmen shodují v pádě a rodě, ale neshodují se v čísle.
- D) V této větě se tvary obou podstatných jmen shodují v pádě, ale neshodují se v čísle ani v rodě.
- E) V této větě se tvary obou podstatných jmen shodují v rodě, ale neshodují se v pádě ani v čísle.

Zdůvodnění

6.1 – E)

Podstatné jméno *myš* je rodu ženského a ve větě je užito ve 4. pádě čísla množného.

Podstatné jméno *skrýš* je rodu ženského a ve větě je užito v 2. pádě čísla jednotného.

6.2 – C)

Podstatné jméno *koš* je rodu mužského neživotného a ve větě je užito ve 4. pádě čísla jednotného.

Podstatné jméno *odpadek* je rodu mužského neživotného a ve větě je užito ve 4. pádě čísla množného.

6.3 – A)

Podstatné jméno *představení* je rodu středního a ve větě je užito v 2. pádě čísla jednotného.

Podstatné jméno *divadlo* je rodu středního a ve větě je užito v 2. pádě čísla jednotného.

Žádná z posuzovaných vět neodpovídá ani tvrzení B), ani tvrzení D).

max. 2 body

7 Vypište z každé z následujících vět (7.1 a 7.2) základní skladební dvojici.

(Základní skladební dvojice musí být zapsány pravopisně správně.)

- 7.1 Neustálým bzučením nám mračno dotěrného hmyzu znepríjemnilo povalování u vody.
- 7.2 Michal i jeho rodiče ten šifrovaný dopis z dob dávno minulých jistě zakrátko rozluští.

Řešení

7.1

podmět:	mračno
přísudek:	znepříjemnilo

7.2

podmět:	Michal i rodiče
přísudek:	rozluští

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOHÁM 8–13

TEXT 1

Neobyčejní živočichové nežijí jen v dalekých zemích, ale i v našich končinách. Jedním z takových tvorů je listonoh. Tento zástupce korýšů, mezi něž se dále řadí třeba krabi, je jedním z nejstarších živočišných druhů na Zemi.

Listonohové se na naší planetě poprvé objevili před 200 miliony let, tedy v období druhohor, kdy se zde ještě procházeli dinosauři. Strašní ještěři už sice dávno vymřeli, listonohy ***** můžeme spatřit v přírodě i dnes. Listonoh **vyvolává** dojem, že vůbec nepatří do našeho světa, ale do sci-fi filmu. Má ***** tři oči, ocas zakončený vidlicí, více než stovku nohou a krunýř. Tato pevná část těla, která listonoha **chrání**, neroste současně se živočichem. Když mu krunýř začne být malý, musí ho **svléknout**. Po dobu, než se mu vytvoří nový krunýř, **zůstává** listonoh měkký a bezbranný.

Listonoh často žije v lesních tůních či v hlubokých kalužích na polních cestách. Vodu nutně potřebuje nejen k životu, ale i k **rozmnožování**. Klade malá vajíčka, která díky své pevné skořápce mohou přežít až 30 let, dokonce i v tak extrémních podmínkách, jako jsou dlouhotrvající sucha, během nichž vodní sídla listonohů vyschnou. Pokud se pak vajíčko znovu ocitne ve vodě, narodí se nový jedinec. **Ihned po vylíhnutí začíná listonoh rychle růst**, v raném stádiu vývoje svou velikost denně zdvojnásobí. **Dospělým se stává za 7 až 10 dnů.**

Listonohy najdeme téměř na všech kontinentech. Tvarem těla jsou si podobní, liší se ale zbarvením a velikostí. Listonoh americký obvykle dorůstá délky 7 centimetrů, listonoh letní bývá o něco větší. Posledně jmenovaný, který žije i v České republice, patří mezi živočišné druhy, jimž **hrozí** v budoucnosti **vyhynutí**.

(www.pribram.cz; www.abicko.cz, upraveno)

TEXT 2

Podstatná jména slovesná jsou podstatná jména, která se tvoří od sloves a končí na *-ní* nebo *-tí*.

- Podstatné jméno *dělení* končí na *-ní* a je vytvořeno od slovesa *dělit* → **je** to podstatné jméno slovesné.
- Podstatné jméno *kamení* končí na *-ní* a je vytvořeno od podstatného jména *kámen* → **není** to podstatné jméno slovesné.

(CZV)

max. 2 body

8 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (A), nebo ne (N).

	A	N
8.1 To, že listonoh svléká svůj krunýř, souvisí s růstem tohoto živočicha.	☒	☐
8.2 Alespoň nějaký čas v období druhohor žili na Zemi jak listonohové, tak dinosauři.	☒	☐
8.3 Od doby, kdy se listonoh vylíhne, do smrti tohoto živočicha uplyne maximálně deset dnů.	☐	☒
8.4 Vajíčka listonohů jsou natolik odolná vůči dlouhotrvajícím suchům, že se tento živočich může vylíhnout i ve zcela vyschlé tůni.	☐	☒

Zdůvodnění

Pravdivost/nepravdivost posuzovaných tvrzení dokládají pasáže, které jsou v TEXTU 1 vyznačeny příslušnou barvou.

1 bod

9 Které z následujících tvrzení o slovech tučně vyznačených v TEXTU 1 je pravdivé?

- A) Pokud slovo *vyvolává* nahradíme slovem *vyhlašuje*, význam textu bude zachován.
- B) Pokud slovo *chrání* nahradíme slovem *ochraňuje*, význam textu bude zachován.
- C) Pokud slovo *zůstává* nahradíme slovem *zbývá*, význam textu bude zachován.
- D) Pokud slovo *hrozí* nahradíme slovem *vyhrožuje*, význam textu bude zachován.

Zdůvodnění

- Sloveso *vyvolávat* je v textu užito ve významu *vzbuzovat*. Pokud bychom slovo *vyvolává* nahradili slovem *vyhlašuje*, text by byl nelogický a jeho význam by se změnil (*listonoh vyhlašuje dojem*).
- Sloveso *chránit* má význam *poskytovat ochranu, ochraňovat*. Pokud slovo *chrání* nahradíme slovem *ochraňuje*, význam textu bude zachován (*část těla, která listonoha chrání = část těla, která listonoha ochraňuje*).
- Sloveso *zůstávat* je v textu užito ve významu *setrávat v nějakém stavu*. Pokud bychom slovo *zůstává* nahradili slovem *zbývá*, význam textu by se změnil (*než se mu vytvoří nový krunýř, zbývá listonoh měkký a bezbranný*).
- Sloveso *hrozit* je v textu užito ve významu *nezadržitelně se blížit*. Pokud bychom slovo *hrozí* nahradili slovem *vyhrožuje*, text by byl nelogický a jeho význam by se změnil (*živočišné druhy, jimž vyhrožuje v budoucnosti vyhynutí*).

1 bod

10 Které z následujících tvrzení o slovech podtržených v TEXTU 1 je pravdivé?

Úlohu řešte na základě definice uvedené v TEXTU 2.

- A) Obě tato slova jsou podstatná jména slovesná.
- B) Pouze slovo *vyhynutí* je podstatné jméno slovesné.
- C) Ani jedno z těchto slov není podstatné jméno slovesné.
- D) Pouze slovo *rozmnožování* je podstatné jméno slovesné.

Zdůvodnění

Slovo *rozmnožování* je podstatné jméno slovesné, které je utvořeno od slovesa *rozmnožovat*. Slovo *vyhynutí* je podstatné jméno slovesné, které je utvořeno od slovesa *vyhynout*.

1 bod

11 Na každé ze dvou vynechaných míst (*****) v TEXTU 1 patří jedno slovo. Ve které z následujících možností jsou uvedena obě tato slova v pořadí odpovídajícím TEXTU 1?

(Po doplnění slov musí TEXT 1 dávat smysl.)

- A) však – totiž
- B) však – tudíž
- C) proto – totiž
- D) proto – tudíž

Zdůvodnění

Na první vynechané místo patří slovo *saak*, které vyjadřuje určitý rozpor mezi obsahem vět: *strašná ještěři už sice dávno vymřeli × listonohy však můžeme spatřit v přírodě i dnes*. Užití slova *proto* by v dané větě bylo nelogické: to, že dinosauri vymřeli, není příčinou toho, že listonozi stále žijí.

Na druhé vynechané místo patří slovo *totiž*, které vysvětluje nebo zdůvodňuje to, co bylo uvedeno v předchozí části textu: skutečnost, že listonoh je něčím zvláštní (*Listonoh vyvolává dojem, že vůbec nepatří do našeho světa, ale do sci-fi filmu.*), je vysvětlena popisem jeho vzhledu (*Má totiž tři oči, ocas zakončený vidlicí, více než stovku nohou a krunýř.*). Užití slova *tudíž* by v dané větě bylo nelogické: to, jak listonoh vypadá, není důsledkem toho, jaký tento živočich vyvolává dojem.

1 bod

12 Které z následujících tvrzení NENÍ pravdivé?

(Všechna posuzovaná slova pocházejí z prvního odstavce TEXTU 1.)

- A) Slovo *listonoh* je významově podřazené slovu *koryš*, které je významově nadřazené slovu *krab*.
- B) Slovo *koryš* je významově podřazené slovu *živočich*, které je významově nadřazené slovu *krab*.
- C) Slovo *krab* je významově nadřazené slovu *listonoh*, které je významově podřazené slovu *živočich*.
- D) Slovo *živočich* je významově nadřazené slovu *koryš*, které je významově nadřazené slovu *listonoh*.

Zdůvodnění

Slovo *krab* je významově souřadné se slovem *listonoh*, obě tato slova jsou významově podřazená slovu *živočich*.

max. 2 body

13 Rozhodněte o každém z následujících úseků TEXTU 1, zda se v něm vyskytuje zájmeno (A), nebo ne (N).

	A	N
13.1 vůbec nepatří do našeho světa	☒	☐
13.2 strašní ještěři už sice dávno vymřeli	☐	☒
13.3 listonohy najdeme téměř na všech kontinentech	☒	☐
13.4 v raném stádiu vývoje svou velikost denně zdvojnásobí	☒	☐

Zdůvodnění

Zájmena jsou v posuzovaných úsecích zapsána červeně.

1 bod

14 Která z následujících vět obsahuje pravopisnou chybu?

- A) Tvé výmluvy **mně** opravdu nezajímají.
- B) Taková chyba by se mně nikdy nestala.
- C) Strach ve mně narůstal každou minutou.
- D) Kvůli mně se snad jednou můžeš překonat.

Zdůvodnění

Zájmeno *já* je ve větě užito ve 4. pádě (koho, co nezajímají?), správný tvar je tedy *mě*.

3 body

15 Uspořádejte jednotlivé části textu (A–F) za sebou tak, aby na sebe navazovaly.

A) Třeba o tom, jak se zbavit Malfoye. Ron, výborný šachista, také začal Harryho učit kouzelnické šachy. Byly skoro stejné jako ty mudlovské.

B) Jejich rady ho jako začátečníka dost mátlly. „Tam věž neposílej, copak nevidíš toho koně? Pošli tam pěšce, toho můžeme ztratit!“ pokřikovaly na něj třeba. Zkrátka nevěřily mu ani trochu.

C) Jeden rozdíl tu ale byl – kouzelnické figury byly živé! Hrát s nimi bylo jako vést vojáky v bitvě. Ron měl velice starou a otlučenou soupravu šachů. Stejně jako všecko ostatní, co kdy vlastnil, ji zdědil.

D) Ron se totiž znal se svými figurkami už tak dobře, že ho okamžitě poslechly a udělaly to, co si přál. Harry ale hrál s figurkami, které mu půjčil Seamus, a ty mu neustále do všeho mluvily.

E) Jakmile začaly zimní prázdniny, Ron i Harry zažívali příjemné časy. Vysedávali u krbu, jedli všecko, co se dalo napíchnout na opékačí vidlici, a bavili se o všem možném.

F) V tomto případě byl jejím prvním majitelem jeho dědeček. Staré šachy ale nepředstavovaly žádnou nevýhodu.

První část: _____

Druhá část: _____

Třetí část: _____

Čtvrtá část: _____

Pátá část: _____

Šestá část: _____

Řešení

První část: E)

Druhá část: A)

Třetí část: C)

Čtvrtá část: F)

Pátá část: D)

Šestá část: B)

E) Jakmile začaly zimní prázdniny, Ron i Harry zažívali příjemné časy. Vysedávali u krbu, jedli všechno, co se dalo napíchnout na opékačí vidlici, a bavili se o všem možném. **A)** Třeba o tom, jak se zbavit Malfoye. Ron, výborný šachista, také začal Harryho učit kouzelnické šachy. Byly skoro stejné jako ty mudlovské. **C)** Jeden rozdíl tu ale byl – kouzelnické figury byly živé! Hrát s nimi bylo jako vést vojáky v bitvě. Ron měl velice starou a otlučenou soupravu šachů. Stejně jako všechno ostatní, co kdy vlastnil, ji zdědil. **F)** V tomto případě byl jejím prvním majitelem jeho dědeček. Staré šachy ale nepředstavovaly žádnou nevýhodu. **D)** Ron se totiž znal se svými figurkami už tak dobře, že ho okamžitě poslechly a udělaly to, co si přál. Harry ale hrál s figurkami, které mu půjčil Seamus, a ty mu neustále do všeho mluvily. **B)** Jejich rady ho jako začátečníka dost mátlý. „Tam věž neposílej, copak nevidíš toho koně? Pošli tam pěšce, toho můžeme ztratit!“ pokřikovaly na něj třeba. Zkrátka nevěřily mu ani trochu.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 16

Nejvýznamnější událostí v naší vesničce bývají žně, neboť pěstování žita a pšenice živí velkou část místního obyvatelstva. Když se na konci prázdnin odveze obilí z polí a uloží se do **sípek** a dřevěných stodol, nastávají dožínky. Tak se nazývá oslava, která je odměnou za měsíce usilovné práce zemědělců.

Letos byla úroda velmi bohatá. Vozy, které byly přeplněné obilnými klasy, téměř nestačily odvézt drahocenný náklad do bezpečných úkrytů. Všichni se **náramě** těšili na slavnost. Vyráběly se slaměné dožínkové věnce, ty pak ozdobily každé stavení. Ulicemi se linula vůně výtečných koláčů, které jsou symbolem blahobytu, a husích pečínek. Když jsme se jako obvykle sešli před setměním na **návsy**, slavnostně prostřené stoly se prohýbaly pod tíhou vynikajících pokrmů a džbánek s rubínovým mokem z naší **vinnice**. Slavili jsme až do brzkých ranních hodin.

(CZVM)

max. 4 body

16 Najděte ve výchozím textu čtyři slova, která jsou zapsána s pravopisnou chybou, a napište je pravopisně správně.

Chybějící dílčí odpověď nebo zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání úlohy, jsou považována za chybu. Doporučení: Opravte pouze ta slova, u kterých jste si jisti, že jsou ve výchozím textu zapsána s pravopisnou chybou. Slova *dožínky* a *symbol* jsou zapsána správně.

Zdůvodnění

- Podstatné jméno *sýpka* je příbuzné s vyjmenovaným slovem *sypat*.
- Příslovce *náramně* je příbuzné s přídavným jménem *náramný*.
- Podstatné jméno *náves* se v jednotném čísle skloňuje podle vzoru *kost* (*na kosti – na návsí*).
- Podstatné jméno *vinice* je příbuzné se slovem *víno*, obsahuje kořen *vin-* a příponu *-ice*.

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOZE 17

TEXT 1

1. skladatel	6. podepřít
2. oddechne	7. čímkoliv
3. nejvíc	8. ohavnost
4. almužna	9. předplatil
5. obkroužit	10. rozčílila

(CZVV)

TEXT 2

Otevřená slabika – slabika, která končí samohláskou, např. *ku*.

Zavřená slabika – slabika, která končí souhláskou, např. *síc*.

(CZVV)

max. 3 body

- 17 Tvzení:** Slovo má v uvedeném tvaru první slabiku otevřenou a poslední slabiku zavřenou.

Najděte v TEXTU 1 tři slova, pro něž toto tvrzení platí, a napište jejich čísla.

Úlohu řešte na základě definic uvedených v TEXTU 2. Chybějící dílčí odpověď nebo zápis jakékoli číslice či jakéhokoli slova, které nevyhovují zadání úlohy, jsou považovány za chybu.

Zdůvodnění

- 1** – Slovo *skladatel* má v uvedeném tvaru první slabiku otevřenou (*skla*) a poslední slabiku zavřenou (*tel*).
- 6** – Slovo *podepřít* má v uvedeném tvaru první slabiku otevřenou (*po*) a poslední slabiku zavřenou (*přít*).
- 8** – Slovo *ohavnost* má v uvedeném tvaru první slabiku otevřenou (*o*) a poslední slabiku zavřenou (*nost*).

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 18–22

(1) Barents zrovna zapisoval do lodního deníku zážitky z včerejšího dne, když do kajuty vešel plavčík Jan a řekl mu: „Kapitáne, země na obzoru!“

O tomto pustém a skalnatém ostrově Barents nikdy neslyšel. Měli by ho prozkoumat. Za chvíli už devět mužů sedělo v člunu a kličkovalo mezi zpěněnými vlnami a zrádnými útesy. Ihned po přistání se většina námořníků pustila do průzkumu ostrova: skupina mužů zamířila vpravo ke strmým skalám, Jan a Duncker se vydali vlevo na zasněžený svah. Výstup byl náročný, a tak se plavčík trochu opozdil. Když konečně vylezl nahoru, uviděl Dunckera, jak stojí bez hnutí na kamenité pláni a upírá zrak přímo před sebe.

„Co se děje?“ zašeptal Jan.

„Tamhle, u toho velikého balvanu...“ ukazuje mu třesoucí se rukou Duncker.

Dvě stě metrů od nich leží medvěd. Vše nasvědčuje tomu, že o jejich přítomnosti ví.

„Sežeň pomoc,“ sykne Duncker. „Vezměte zbraně, slyšíš?! A varujte muže na skalách!“

(2) Jan uhání po příkrém svahu. Vtom na zledovatělém povrchu uklouzne a začne se neuvěřitelnou rychlostí kutálet dolů. Cítí, že mu teče krev. Bolí ho celé tělo. Na okamžik ztratí vědomí. Když se probere, spatří nad sebou známé tváře.

„Medvěd!“ vyhrkne plavčík. „A Duncker je tam sám.“

(3) Barents okamžitě vytáhne pistoli. Jeho varovný výstřel zapůsobí jako úder blesku. Medvěd se staví na zadní a začne řvát. Dva muži berou pušky a vyrážejí za Dunckerem. Jan s kapitánem spouštějí člun na vodu a čekají v něm na ostatní. Zanedlouho přibíhají průzkumníci od skal. **Sotva** popadají dech. Všech dvanáct očí teď napjatě pozoruje ze člunu, jak se Duncker setkává se záchránci. Podaří se jim dostat se do bezpečí? Nikdo netuší. Na svahu padne výstřel. Vzápětí se k pobřeží řítí trojice mužů. Jakmile skočili do člunu, kapitán zavelel: „A rychle odsud.“

(F. Herbert, *Ledové moře*, upraveno)

max. 2 body

18 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

	A	N
18.1 Místo, kde ležel medvěd, se nacházelo dvě stě metrů od pobřeží.	☐	☒
18.2 Plavčík Jan byl z celé posádky první, kdo na ostrově spatřil medvěda.	☐	☒
18.3 Každá událost z průběhu plavby byla ještě téhož dne zaznamenána do lodního deníku.	☐	☒
18.4 Předtím, než plavčík Jan promluvil o zemi na obzoru, byla existence tohoto ostrova Barentsovi neznámá.	☒	☐

Zdůvodnění

Pravdivost/nepravdivost posuzovaných tvrzení dokládají pasáže, které jsou ve výchozím textu vyznačeny příslušnou barvou.

1 bod

19 Které z následujících tvrzení NEVYPLÝVÁ z výchozího textu?

- A) Na skalnatém ostrově padly dva výstřely, pokaždé vystřelil jiný muž.
- B) Alespoň nějakou chvíli byli ve člunu pouze dva muži, z nichž jeden byl Barents.
- C) Mezi třemi muži, kteří se při odjezdu z ostrova dostali do člunu jako poslední, byl Duncker.
- D) Po přistání se námořníci rozdělili do dvou skupin, celkem sedm mužů se vypravilo ke skalám.

Zdůvodnění

- Poprvé vystřelil Barents (*Barents okamžitě vytáhne pistoli. Jeho varovný výstřel zapůsobí jako úder blesku.*), druhý výstřel padl na svahu ve chvíli, kdy Barents seděl ve člunu, vystřelit tedy musel jeden ze tří mužů, kteří ještě byli na ostrově.
- Alespoň chvíli byli ve člunu pouze Jan a kapitán (*Jan s kapitánem spouští člun na vodu a čekají v něm na ostatní.*), v úvodu textu je uvedeno, že kapitán se jmenuje Barents (*Barents zrovna zapisoval do lodního deníku zážitky z včerejšího dne, když do kajuty vešel plavčík Jan a řekl mu: „Kapitáne, země na obzoru!“*).
- Na ostrov přijelo celkem devět mužů. Zatímco šest mužů již sedělo ve člunu, Duncker a další dva muži byli stále na svahu (*Všech dvanáct očí teď napjatě pozoruje ze člunu, jak se Duncker setkává se záchránci.*). Tato trojice mužů nastoupí do člunu jako poslední (*Vzápětí se k pobřeží řítí trojice mužů. Jakmile skočili do člunu, kapitán zavelel: „A rychle odsud.“*).
- Na ostrov přijelo celkem devět mužů, většina z nich (tzn. 5, 6, 7 nebo 8 námořníků) se pustila do průzkumu ostrova. Z těchto průzkumníků se dva (Duncker a Jan) vydali na svah, zbylí muži se vypravili ke skalám. Jestliže maximální počet všech průzkumníků byl osm, nemohlo se ke skalám vypravit celkem sedm mužů. Z posledního odstavce vyplývá, že u skal byli celkem čtyři muži (*Jan s kapitánem spouští člun na vodu a čekají v něm na ostatní. Zanedlouho přibíhají průzkumníci od skal. Všech dvanáct očí teď napjatě pozoruje ze člunu, jak se Duncker setkává se svými záchránci.*).

1 bod

20 Které z následujících tvrzení o úseku podtrženém ve výchozím textu je pravdivé?

- A) V rozkazovacím způsobu jsou zde užita celkem dvě slovesa, a to *sehnat* a *vzít*.
- B) V rozkazovacím způsobu jsou zde užita celkem dvě slovesa, a to *slyšet* a *varovat*.
- C) V rozkazovacím způsobu jsou zde užita celkem tři slovesa, a to *sehnat*, *vzít* a *varovat*.
- D) V rozkazovacím způsobu jsou zde užita celkem tři slovesa, a to *vzít*, *slyšet* a *varovat*.

Zdůvodnění

V posuzovaném úseku se vyskytuje celkem pět sloves:

- sloveso *sehnat* je zde užito ve tvaru 2. osoby čísla jednotného způsobu rozkazovacího;
- sloveso *syknout* je zde užito ve tvaru 3. osoby čísla jednotného způsobu oznamovacího;
- sloveso *vzít* je zde užito ve tvaru 2. osoby čísla množného způsobu rozkazovacího;
- sloveso *slyšet* je zde užito ve tvaru 2. osoby čísla jednotného způsobu oznamovacího;
- sloveso *varovat* je zde užito ve tvaru 2. osoby čísla množného způsobu rozkazovacího.

max. 2 body

21 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda je pravdivé (A), nebo ne (N).

Posuzovaná slova jsou ve výchozím textu vyznačena tučně.

	A	N
21.1 Slovo <i>náročný</i> je v textu užito ve významu <i>přepychový, neskromný</i> .	☐	☒
21.2 Slovo <i>přímo</i> je v textu užito ve významu <i>bez okolků, naplno</i> .	☐	☒
21.3 Slovo <i>příkrý</i> je v textu užito ve významu <i>hrubý, strohý</i> .	☐	☒
21.4 Slovo <i>sotva</i> je v textu užito ve významu <i>s obtížemi, stěží</i> .	☒	☐

Zdůvodnění

- Slovo *náročný* je v textu užito ve významu *obtížný, nesnadný*.
- Slovo *přímo* je v textu užito ve významu *rovnou*.
- Slovo *příkrý* je v textu užito ve významu *strmý, prudký*.

max. 3 body

22 Vypište z druhé části výchozího textu tři příslovce.

Chybějící dílčí odpověď nebo zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání úlohy, jsou považovány za chybu.

Řešení

vtom, dolů, tam

max. 2 body

23 Rozhodněte o každé z následujících vět, zda je zapsána pravopisně správně (A), nebo ne (N).

	A	N
23.1 Šperky z <i>ryzího</i> zlata jsme zapomněli v hotelovém trezoru.	☐	☒
23.2 Porouchané hodiny na náměstí odbily půlnoc už v jedenáct.	☒	☐
23.3 Týdenní lyžařský výcvik je pro všechny žáky naší školy povinný.	☒	☐
23.4 Jelení řízek s bramborovou kaší patří mezi má nejoblíbenější jídla.	☒	☐

Zdůvodnění

Přídavné jméno *ryzí* se skloňuje podle vzoru *jarní (jarního – ryzího)*.

max. 2 body

24 Ke každé z následujících podúloh (24.1 a 24.2) napište podle zadání současné spisovné slovo, které NENÍ jménem vlastním.

(*Současné* slovo znamená slovo používané v dnešní době, nikoli zastaralé. *Vlastní jméno* je např. *Praha*.)

- 24.1 Napište podstatné jméno, které je v 1. pádě čísla jednotného tříslabičné, je příbuzné se slovem UMĚT a skloňuje se podle vzoru MUŽ.
- 24.2 Napište podstatné jméno, které je v 1. pádě čísla jednotného tříslabičné, je příbuzné se slovem HLAVA a skloňuje se podle vzoru HRAD.

Řešení

24.1 – *umělec*

24.2 – např. *pohlavek*

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 25–27

Projekt *Mňau*, který byl založen před několika lety, pomáhá kočkám, jež žijí v útulcích. ***** Od roku 2011 se sbírka koná vždy dvakrát do roka – v květnu a v prosinci. Organizaci sbírky zajišťují dobrovolníci bez nároku na odměnu.

Většina vybraných peněz je určena konkrétním kočičkám, někteří lidé ale přispívají i na činnost útulků. Každá kočka zapojená do projektu má na webové stránce *Mňau* svou fotku a popis toho, co si přeje. Dárce pošle příslušnou částku a poté obdrží fotografii, na níž je kočička s rozbaleným dárkem. Mezi nejčastější přání patří jídlo a léky. Někdy se ale poštěstí najít kočičce nového majitele a to je ten nejhezčí dárek ze všech.

Výtěžek z historicky první sbírky projektu *Mňau*, která proběhla v prosinci 2010, byl sto tisíc korun, obdarováno bylo celkem 218 koček. Příznivců projektu postupně přibývalo, a tak se během vánoční kampaně v roce 2020 vybrala částka převyšující tři miliony korun. Celková hodnota dárků, které potěšily 2 500 kočiček, se loni vyšplhala na dva a půl milionu korun, zbytek z vybraného obnosu získaly na svůj provoz útulky.

(Vzhledem k povaze jedné z úloh není zdroj výchozího textu uveden.)

1 bod

25 Které z následujících tvrzení jednoznačně vyplývá z výchozího textu?

- A) V rámci projektu *Mňau* bylo v prosinci 2020 vybráno na provoz útulků pro kočky přesně půl milionu korun.
- B) V prosinci 2020 dostala každá z 2 500 kočiček zapojených do projektu *Mňau* dárek v celkové hodnotě sto korun.
- C) Na webové stránce projektu *Mňau* byly v roce 2010 zveřejněny fotografie rozbalených dárků pro 218 koček.
- D) Na rozdíl od následujícího roku se v roce 2010 sbírka organizovaná v rámci projektu *Mňau* konala pouze v jednom měsíci.

Zdůvodnění

Pravdivost tvrzení uvedeného v možnosti D) dokládají pasáže, které jsou ve výchozím textu vyznačeny barevně.

1 bod

26 Která z následujících možností je gramaticky správnou větou jednoduchou, jež zachovává význam prvního souvětí výchozího textu?

(Čárky neposuzujte.)

- A) Před několika lety založený projekt *Mňau* pomáhá kočkám, jež žijí v útulcích.
- B) Projekt *Mňau*, založený před několika lety, pomáhá kočkám žijícím v útulcích.
- C) Před několika lety založený projekt *Mňau* pomáhající kočkám, jež žijí v útulcích.
- D) Projekt *Mňau*, založený před několika lety, pomáhající kočkám žijícím v útulcích.

Zdůvodnění

- Možnost A) je gramaticky správná, obsahuje však dvě slovesa v určitém tvaru (*pomáhá, žijí*), je tedy souvětím, nikoli větou jednoduchou.
- Možnost B) je gramaticky správná, obsahuje jedno sloveso v určitém tvaru (*pomáhá*), je tedy větou jednoduchou.
- Možnost C) není gramaticky správná: v první větě chybí sloveso v určitém tvaru, místo něj je zde chybně užito přídavné jméno *pomáhající*. Po doplnění slovesa v určitém tvaru (*pomáhá*) by byl větný celek souvětím, nikoli větou jednoduchou.
- Možnost D) není gramaticky správná: ve větném celku zcela chybí sloveso v určitém tvaru.

27 Která z následujících možností patří na vynechané místo (*****) ve výchozím textu?

- A) Jeho hlavním cílem je získat peníze na výstavbu útulků pro tato opuštěná zvířátka.
- B) Jeho hlavním cílem je získat peníze na organizaci sbírky určené těmto opuštěným zvířátkům.
- C) Jeho hlavním cílem je získat peníze na zajištění potřebných věcí pro tato opuštěná zvířátka.
- D) Jeho hlavním cílem je získat peníze na podporu nových majitelů těchto opuštěných zvířátek.

Zdůvodnění

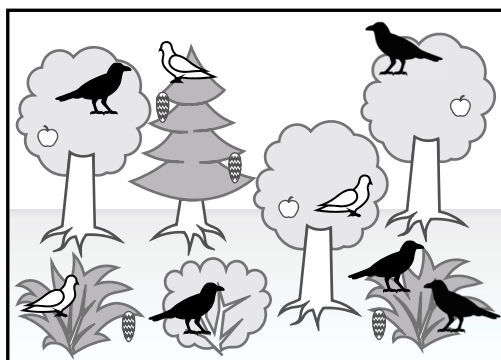
- *Většina vybraných peněz je určena konkrétním kočičkám, někteří lidé ale přispívají i na činnost útulků.* → hlavním cílem projektu Mňau tedy není získat peníze na výstavbu útulků.
- *Organizaci sbírky zajišťují dobrovolníci bez nároku na odměnu.* → hlavním cílem projektu Mňau tedy není získat peníze na organizaci sbírek.
- *Většina vybraných peněz je určena konkrétním kočičkám (...). Každá kočka zapojená do projektu má na webové stránce Mňau svou fotku a popis toho, co si přeje. Dárce pošle příslušnou částku (...). Mezi nejčastější přání patří jídlo a léky.* → hlavním cílem projektu Mňau je získat peníze na zajištění potřebných věcí pro kočky z útulků.
- *Někdy se ale poštěstí najít kočičce nového majitele a to je ten nejhezčí dárek ze všech.* → hlavním cílem projektu Mňau tedy není získat peníze na podporu nových majitelů koček.

max. 4 body

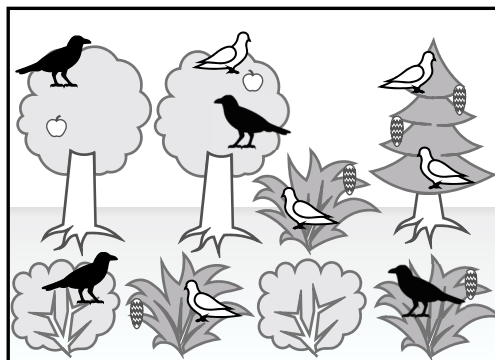
28 Přiřadte k jednotlivým obrázkům (28.1–28.4) odpovídající popis (A–F).

(Každou možnost z nabídky A–F můžete přiřadit pouze jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

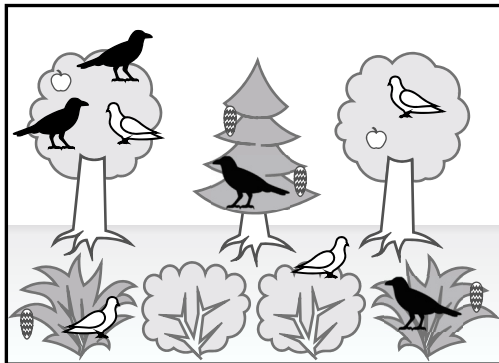
28.1

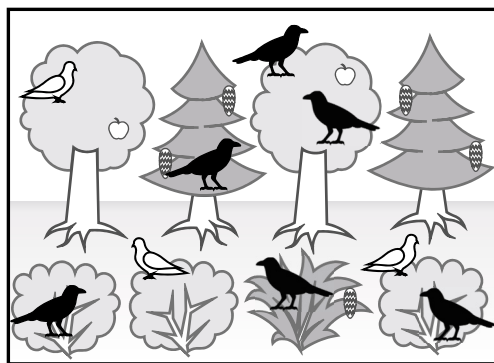
28.2

28.3

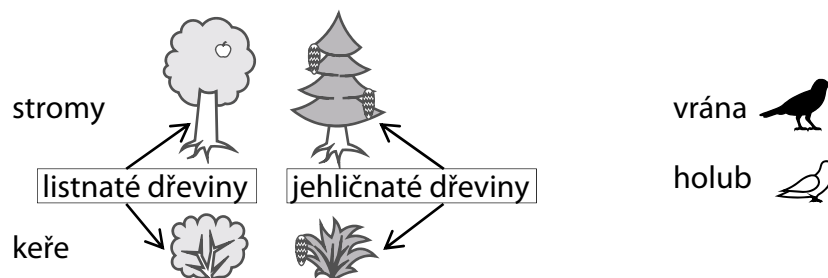
28.4

(CZV)

- A) Celkový počet holubů je lichý. Polovina ze všech vran je na stromech. Jehličnatých stromů je méně než listnatých.
- B) Jehličnatých dřevin je lichý počet. Stromů není méně než keřů. Na všech keřích dohromady je více holubů než vran.
- C) Listnatých dřevin je sudý počet. Více než polovina ze všech holubů je na stromech. Počet vran na stromech není shodný s počtem vran na keřích.
- D) Jehličnatých stromů je lichý počet. Polovinu ze všech listnatých dřevin tvoří keře. Na všech stromech dohromady je více vran než holubů.
- E) Listnatých stromů je sudý počet. Na všech stromech dohromady je méně holubů než vran. Počet vran na stromech je shodný s počtem vran na keřích.
- F) Celkový počet vran je sudý. Méně než polovinu ze všech jehličnatých dřevin tvoří stromy. Počet listnatých stromů není shodný s počtem listnatých keřů.

Vysvětlivky:

Řešení

28.1 – C)

28.2 – A)

28.3 – D)

28.4 – E)

Žádný z uvedených obrázků neodpovídá ani možnosti B), ani možnosti F).